

Inserati se sprejemajo in velja tristoopna vrata.

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Šolstvo v Ljubljani.

Kmaló se bodo zopet odprle ljubljanske učilnice, in podučevajo se bo po starem — ponemčevalnem načinu naprej. Pričakovali smo od sedanje vlade, da bo našim željam vsaj v nekotiki meri ustregla, pa naš up je šel po vodi; zato ne moremo imeti za naše ljubljanske učilnice nobene vneme. Realka bo še nadalje skoz in skoz nemška, kakor bi stala v Frankobrodu, učili se bodo učenci pač laškega in francozkega jezika, slovenščina pa bo stala za durmi, saj pojdejo ti mladi ljudje, kedar se izsolajo, vsi na Nemško, Laško in Francozko služb iskat, ali kaj? Na gimnaziji se bo kmečkím sinovom dovolilo, učiti se materinščine — dve uri na teden, v drugih urah jih bodo profesorji à la Heinrich navduševali za nemško literaturo in nemško vedo. V obeh mestnih ljudskih šolah se bodo slovenski otroci še nadalje mučili z nemškim jezikom, ki ga v istini ne bodo v življenji potrebovali. Celo dekleta bodo, kakor doslej, morale ponavljati „riba — fish, miza — tisch“, kajti znanje nekaj nemških besedi je zapopadek vse omike in izobraženosti!

Sodba o izobraženosti ljubljanskega mestnega ženstva ni posebno ugodna, in od kodi to, če ne od tod, ker se več važnosti poklada na znanje nemškega jezika, ko na vse druge nauke, ki bi v resnici otroka naplovali z vednostmi in vzvišenimi nazori, ter ga spodbujali k lastnemu mišljenju. Drugodi gospodične beró in se izobražujejo še potem, ko so šolo zapustile, to pa zato, ker je položen dober temelj, ker

se je otrok v šoli m'sliti navadil tu veselje do vednosti zadobil. To pa ni mogoče tam, kjer se otroci podučujejo v tujem, malo ali skor nič razumljivem jeziku; toliko se ga s časom pač privadijo, da za silo v njem premagajo učne predmete, vendar poduk ni pognal pravih korenin, ker ni do arca segel; eno leto po dovršeni šoli se ta posiljena rastlina posuši. Gospodična, ko je šolo zapustila, vrže bukve na stran in jih celo življenje več ne pogleda. To je sad nemškovalne odgoje, nemškutarskega učnega postopanja! V duševnem, v unanjem oziru omike je nemški učni jezik za slovensko mladino vsakako škodljiv. Kaj pa, ali pa je morda praktična potreba tako velika, da se morajo pred njo skriti vsi kulturni oziri?

Se ve da! Ljubljanska gospodična potrebuje nemščino povsodi; če gre na trg, mora znati nemški, ker n ti kmetice, ne branjevke drugega jezika ne umejo; če gre v prodajalnico, zopet nihče slovenski ne zna; ne more občevati ne s posli, ne s sosedami, ako nemški ne zna; omožiti se ne more, ker v celi deželi noben možki slovenski ne zna! Pa pustimo šolo na stran, ali ni mar bridka resnica, da nam ženstvo potučujejo v imenu „olike“ in v imenu „dejanjske potrebe“, čeravno je oboje gorostasna laž, ker ravno iz praktičnih oziróv bi se moralo ženstvo ljubljansko v maternem jeziku podučevati. Koliko dražega časa se potratí z nemščino, ki zlasti dekletom prav nič ne koristi! Ali bi ne bilo boljše, ko bi se v istem času učile umne kuharije, spletkanja, šivanja itd.? Pri dekletih

še tistega izgovora nimajo, kakor pri fantih, češ da ne morejo po svetu iti brez znanja nemščine. Kajti to se vendar še ni slišalo, da bi se kranjske gospodične ali spleh dekleta po svetu klatile kakor „vandrovci.“ Le redka je, da se omoži na Nemško, večidel ostanejo doma, in ktera je kaj prida, se tukaj lahko omoži. Čemu potem potrebuje nemščino?

V Pragi imajo že davno čisto narodne deklishe šole, iz katerih pridejo slavnoznané česke domorodkinje, ki se odlikujejo tako po svoji izobraženosti, kakor po svojem domoljubju. Ker je poduk ves v narodnem jeziku, ne potratijo časa z nemščino, poduk jim gre bolj v glavo in srce, ker ga umejo in si ni treba glave beliti, kaj ta ali oni izraz v nemščini pomeni, ob enem pa si pridobé tudi ljubezen do domačega slovstva.

Naravno je toraj, da pridejo iz takih šol gospodične bolj izobražene, pa tudi bolj domoljubne, kakor iz naših nemškutarskih šol, naj že bodo mestne ali nunske. Zares zadnji čas je že za ustanovo dobre narodne deklishe šole v Ljubljani, v katero bi pošiljali svoje hčere tudi rodoljubi iz dežele. Mestni zbor bi imel skrbeti za to, da se v dekliskih šolah v mestu in pri nunah nepotrebno ponemčevanje odpravi. Ali naša mestna gosposka! Bogu bodi potoženo! Potem takem ne bo drugače, kakor treba bo misliti na ustanovo privatne take šole. Če so zamogli Mahr, Waldherr in drugi napraviti v Ljubljani nemške učne zavode, ki se prav dobro vzdržujejo, kako da bi se v središču Slovenije ne vzdržala slovenska deklishe šola?

Ezav in Jakob.

(I. Mojz. 27.)

Izak in Rebeka živita skupaj dvajset let brez otrok. Izak prosi Boga, in Rebeka dobí koj dva sina — dvojčika — poredna, kajti spopadeta se, predno prideta na dan. — Izak se postara, hoče dati Ezavu blagoslov prvenstva, in tedaj se spopadeta spet. Jakob z jedjo dojde k očetú, in na vprašanje njegovo: Kdo si ti, moj sin? odgovorí mu Jakob: Jaz sem Ezav, tvoj prvorojeni. 18. 19. In na drugo vprašanje: Ti si sin moj Ezav? pravi: Jaz sem. 24.

Dejanje to so nekteri razlagavci sv. pisma izgovarjali in opravičevali; vzlasti sv. Avguštin si v ta namen prizadeva (cf. Dominic. II. Quadrag.), češ, to ni laž, ampak skrivnost, sklicevaje se na umetne besede, na prilike in podobe itd. Ali — da je to, kar je Jakob govoril, bila laž, vé in čuti katoličan vsak, in dejanje njegovo se dá sicer opravičevati, laž pa ne opravičevati, in to — kako?

a) Da je vsaka laž — bodisi v šoli bodisi v sili — greh, to vemo po katekizmu; ali — Rebeke in Jakoba ne smemo še soditi po našem krsčansko-katoliškem katekizmu.

b) Razodeto je bilo vže prej, da bode večí ali starejši služil manjšemu (25, 23), in v dosego tega nsmena mora mlajši dobiti blagoslov prvenstva, mislila si je Rebeka (cf. Mat. 1, 2. Rim. 9, 13.)

c) Ezav je pravico do prvenstva s prisego celó bil prodal, in Jakob torej kupil to pravico. 25, 29—34.

d) Storil je Jakob in govoril vse na ukaz materin, in Rebeka je na njegovo ugovarjanje, kaj pa če me oče spoznajo, naklonim si namesto blagoslova prekletstvo, prevzela vso odgovornost rekši: Prekletstvo zadene naj mene. 27, 13.

e) Izak slišavši, da je blagoslovil Jakoba, potrdil je vse ter rekel: Blagoslovil sem ga, in bode blagoslovljen. 27, 33. in ponovil mu je vse tri Abrahamove blagoslove, predno ga je spustil na ptuje. 28, 1—4.

f) Kar je izrekel oče, to je potrdil tudi Bog sam, prikazavši se mu na begu, ter obljubivši mu, da ga hoče varovati, tje in nazaj pripeljati in spolniti ne, kar je bilo povedano. 28, 13—15.

g) Za storjeno pregreho sledila je tudi pokora: Izaku in Rebeki po Ezavu in njegovih dveh babah, kateri ste žalile srce Izakovo in

Rebekino 26, 35, 27, 46 — posebej pa se je spokoril Jakob na ptujem pri Lobanu, kateri ga je okanil s slepo Lijo, da je služiti moral za Rahelo sedem družih let, in kateri mu je v teh letih pri drobnici plačilo bil sprevrgel desetkrat. 29, 25—28. 31, 7.

h) Dejanje Jakobovo ja naposled res tudi skrivnostno (mysterium), in to v predpodobi gledé na Kristusa, kateri je naše grehe nosil na sebi in nam pridobil blagoslov Očetov, in gledé na Cerkev njegovo, v katero so pred Hebrejci sprejeti bili pogani, katerih mlajši smo mi kristjanje.

Tako se opravičuje vse to dejanje, in pokora je, ktera spravo daje tudi za laž.

Sicer je pa v omenjenem dejanju še mnogo mnogo naukov nam in posebej mladini. — Govorjenje Jakobovo bilo je laž. Sveto pismo pripoveduje to, kar se je bilo zgodilo, a ne potrjuje laži, ne priporoča v posnemanje, kaže vendar v lažnjivem dejanju predpodobo, kakor v mnogih drugih pregrešnih osebah in stvaréh.

Prvenstvo — dva deleža časnega ali pozemskega premoženja, vladarstvo v deželskih in duhovskih rečeh, in blagoslov o prihodnjem Mesiju — pomenja prav lepo prvenstvo, dobljeno pri sv. krstu, posvečujoči milosti božji,

Samo po sebi se umeje, da mi tudi na mestnih šolah za dečke ne odobravamo nepotrebnega mučenja otrok z nemškimi jeziki.

Zlasti na prvi mestni šoli je bojda vse nemško, tako da slovenski učenci izprva učitelja pogledujejo, kakor — no kako že pravi slovenska prislovica? Kak uspeh zamore imeti taka šola, kjer učenec učitelja ne razumi, kjer se ne mora učiti iz nemških knjig, kjer komaj vsako tretjo besedo na pol razumi, to si naj vsak sam misli. Nespametni starši mislijo, da se bo otrok kar v enem letu nemškega naučil, zato silijo na nemški poduk. To pa je čisto napačno. Pisalec tega gotovo ni bil slabe glave, učil se je na čisto nemški ljudski šoli, vendar še v četrtem razredu ni nemški znal in se je moral nemško slovnico na pamet učiti, ker je razumel ni. Kaka muka je to za otroka, tega le tisti neumni starši ne vedo, ki s a m i n i s o nobene šole videli.

Kar smo rekli pri dekletih, to velja tudi za dečke, namreč da jim nemški poduk ne gre ne v glavo ne v srce, da toraj že komaj čakajo, kdaj bodo šolanja rešeni, in kedar tistih šest ali osem let mine, vržejo bukve v kot, in jih nikdar več ne pogledajo. Šola jih ni navduševala za vednost, ampak jim vsako veselje do knjig vzela, in namesto da bi se po dokončanih šolskih letih še sami nadalje izobraževali, pozabijo še to, kar so se naučili, in tista glasovita „nemška“ šola ostane za našo mladino brez vsake prave koristi!

Toda nemškutarjem je zastoj to praviti in dokazovati, oni so glubi za vse pedagogične razloge, zatoraj se ni treba z njimi pogajati, ne njih spreobrnjenja čakati, ampak delati moramo po svojem razumu in storiti, kar se nam prav zdi. Od prihodnjega narodnega mestnega zbora pričakujemo, da bo nepotrebno nemškutarjenje po ljubljanskih šolah odpravil.

Še o eni zadevi smo hoteli danes spregovoriti, namreč o potrebi slovenske obrtniške šole v Ljubljani. Ljudje silijo otroke le v gimnazije in realke, pa ne pomislijo, da to niso za dejansko življenje učilnice, da le tisti po njih do kruha pride, kdor jih do konca izvrši, kdor pa prej izostane, njemu za njegovo znanje latinščine ali grščine nihče beliča ne dá. Sicer je pa študirane gospode tako

vse pravice do nebes itd. Kakor je Ezav za telesno jedačo in pijačo prodal blagoslov prvenstva ne zménivši se, kasneje pa je silno vpil in jokal in rjul, toda prepozno, zastoj: tako mnogi kristjanje obo prvenstvo za malo vžetka prodajajo meni nič tebi nič, pozneje pa jokajo in izdihujejo, a si pomagati ne morejo — nedolžnost zgubljena, ne pride nobena! — Nemilo je ravnal Jakob in po lihvarsko ali odrtniško, da ni postregel lačnemu bratu, marveč da je tirjal za malovredno jed toliko čeno prvenstvo, in to s prisego, — in tako so ga v tem posnemali in ga še vedno posnemajo njegovi mlajši — Izraelci ali Judje! — O prisegi se ni brigal ne Ezav ne Jakob, ali brigal se je gospod pri katerem se prisega, poslavši obema trdo pokoro, in to spolnuje še dan danes pri vseh, ki brez potrebe ali celo krivično prisegajo. — Resnično, Gospod je na tem mestu, a jaz nisem vedil — reči je mogel še Jakob o sloveči prikazni; nikakor pa ne more govoriti tako v teh in drugih rečeh katoliški kristijan, kateri ima po dovršenem razodenju božjem nebo odprto (I. Mojz. 28, 11—17. Jan. 1, 51.) itd. V porabo katehet katehetom. Resniki.

že preveč, za najmanjše službe se morajo trgati in puliti, ter so dostikrat še bolj revni in skor vselej bolj odvisni, ko prosti rokodelci. Obrtnija ima še zmirom zlate tla in se bo še povzdignila, kedar bodo naši obrtniki v svoji stroki tako izobraženi, da bodo zamogli se meriti s tujimi obrtniki.

Zatoraj še enkrat povdarjamo, da nam je v Ljubljani treba obrtniške šole, in sicer naj bo ta šola slovenska, kakor je tudi večina obrtnikov na Kranjskem slovenska. Ako bo šola dobra, obiskovali jo bodo tudi učenci iz slovenskega Primorja in slovenskega Štajerja. Če nam vlada ne dovoli očitne šole, naj se osnuje privatna taka šola, ali pa na deželne stroške, saj bo večja izobraženost med obrtniki le celi deželi v korist prišla.

Politični pregled.

V Ljubljani 29. avgusta.

Avstrijske dežele.

Po spodnjem in zgornjem Avstrijskem se še vedno sem ter tje kmetiška zborovanja sklicuje kmalo od konservativne, kmalo od liberalne stranke. Poslednja vedó veliko pripovedovati od hudobnega klerikalizma konservativne stranke državnega zbora; prehudih davkov, ki se jim krivično nakiadajo, itd. Dokler pa je le Kranjska čez 300.000 gl. na leto preveč plačevala, jih ni kar nič niti bolelo, niti se jim krivično zdelo. Vedno dvojna mera in tehnična!

V Šerdingu so konservativni zborovalci o jstro šibali zadržanje lahonov in laške vlade o prenešanju r. pp. Pija ter potem stojé čestitali in izrekli svoje spoštovanje pp. Leonu; vladni c. kr. komisar pa je kakor prismoljen sedel ter se mu za papeža ni vredno zdelo vstati. Mislimo, da že vljudnost sama po sebi tirja takrat vstati, naj bi komisar tudi drugoverec bil. Da je bil zastopnik Nj. veličanstva, apostolskega cesarja in katol. Avstrije bi imelo menda v očeh c. kr. vradnika tudi nekaj tehtati. Ali mar ne? Čudna izobraženost!

Tirolski deželni zbor se je odprl. Predseduje mu na veliko žalost liberalcev novoimenovani deželni glavar dr. Rapp, mož iz konservativne večine. Vlada je predložila zboru predlog o spremembi občinske uprave; debata o tej zadevi utegne zanimiva postati.

V konservativnih krogih se nadalje pomenkujejo, da bi državnemu zboru predložili postavni načrt, ki bi določeval posvečevanje nedelj in praznikov. Po tej postavi se bo smelo ob nedeljah le izjemno delati in to le proti za polovico povišani plači. Mojster ne bo smel ob nedeljah pomočnika k delu siliti. Prav bi bilo. Naši bralci se bodo spominjali, da smo ta predlog v „Slovenca“ že prej stavili, zdaj pa bo menda resnica.

Na **Hrvaškem** je zdaj vse v volilni agitaciji. V Zagrebu kandidira Mrazovič proti samemu banu Pejačeviću. Kolikor se sploh sodi, bo opozicija zmagala po mestih in selih, toda vladno večino bodo rešili virilisti, ki bolj na madjaronsko cikajo, kakor naši grajščaki na nemškutarstvo plat.

V **Celjskem** okraji bila je volitev okrajnega šolskega sveta in zmagali so — nemškutarji! Dosedaj so imeli Slovenci večino, zdaj so pa menda spali in sovražnik jim je luliko med pšenico zasejal. Med izvoljenimi je tudi znani dr. Glantschnig (recte Glančnik), strasten sovražnik vsega slovenskega. Kakor si Štajarci postiljajo, tako bodo spali.

V **Zagrebu** je bilo na Veliki Šmarinj preoblečenih 28 devic za usmiljene sestre.

Med njimi ste bili tudi dve zamurki. Bog ima še zmirom in poveod svoje ljudi, ki živijo in delajo le za božjo čast in blagor bližnjega.

Ogersko. Od l. 1871 do 1880 se je iz Ogerskih dežel izselilo v Ameriko blizo 10.000 prebivalcev. Znano je, da je Ogerska le malo obljudena in da bi bilo želeti, da bi se jih mnogo tje naselilo, ná — zdaj pa še izseljevanje! Kmetijstvo čedalje bolj pojemlje in trgovstvo tudi ni kaj znamenito, kakošnja bode prihodnost?

Pa to še ni vse; mnogo več se jih izseli v bližnje dežele, n. pr. v Beč, na Moravsko zdaj v Bosno, Romunijo itd., tako da se teh izselencev računi blizo 30.000 na leto. Znabiti se marsikteri nazaj vrne, recimo tretjina, vendar večina je za Ogerske dežele zgubljena. Stara resnica je, da se zaradi veselja ali spremena le malo kdo izseli, ker vsakemu je njegov rojstni kraj ljub, naj bila bi tudi zemlja pusta, in kočja borna, kjer je njegova zibelka tekla, tedaj morajo biti drugi silni vzroki. Taki ne mara da so: zatiranje narodnosti, preveliki davki, težavnost za podložne pri gosposkah pravico dobiti, itd.; vsakako se Ogerskim deželam žalostna prihodnost obeta.

Vnanje države.

Sploh se misli, da bo na **Francoskem** zdaj Gambetta sostavil novo ministerstvo in njega predsedništvo prevzel. Drugi pa mislijo, da je ta mož že nemogoč postal, ker ga je bellevilski drugi okraj, središče mesta Pariza, na cedilu pustil. Nekdaj je bil Gambetta mogočen, zdaj se mu pesmehujejo, največ tudi zavolj nespodobnega obnašanja njegovega pri znanem volilnem shodu.

Turki so n. žo Tesalijo Grkom prepustili, kakor jim veli berlinska pogodba; pa odhajajoči so še eno vas požgali, menda zato, da ne pridejo z navade.

Omenili smo že, da **Bizmark** namerava upeljati pokojnino za stare in onemogle delavce. Pristaviti nam je še treba, da hoče potrební denar s tem not dobiti, da bo tobak v državno zalogo vzela, tako da bo le država tobak prodajala, kakor v Avstriji. Do zdaj je bil tobak na Nemškem prost.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 27. avg. Te dni smo čitali v „Slovenca“ in v „Narodu“ prav važne članke zadevajoče naš materialni napredek. To je vsakako zadeva, katera je imenitna pred vsemi drugimi; kajti če pojde tako naprej, kakor zadnjih 20 let pod liberalnim gospodarstvom, potem je slovenski narod v kratkem času čeda beračev, narod proletarijatski, kakor Irci na Angležkem. S strahom in grozo bere rodoljub dan na dan veliko število očitnih dražb, s katerimi se našemu slovenskemu kmetu matica zemlje jemlje, tujec jo pa kupuje. Vinograd za vinogradom preide na Štajerskem v nemške in judovske roke, na Dolenjskem pa si judje grajščine kupujejo in slovenske kmete kar mogoče stiskajo. Vsa dosedanja liberalna gospodarska sistema bila je tako osnovana, da bi vsa zemlja počasi prišla v roke judov in bankirjev, da bi ti postali grofje, prejšnji kmečki posestniki pa njih tlačani. Kajti živeti hoče vsak človek, živ neče nobeden v zemljo, in prej ko to stori, bo prejšnji kmet raje šel za hlapca k judu in gospodu novopečenemu grajšaku. Huda je bila tlaka, pa še hujši tlaka so obresti, ki jih mora kmet od svojih dolgov plačevati, in da se mora zadolžiti, za to skrbé že liberalne, judovske postavbe. Sploh si je te obresti gotovo kak jud zmislil; v

prejšnjih časih so si kmetje posojevali brez obresti; v prvih časih kristjanstva in v srednjem veku so papeži prepovedali, jemati obresti, to prepoveduje tudi sveto pismo, to se je amatralo tačas kot odušenje, kajti laž je, da denar zopet denar dela, denar ostane vedno isti denar, kapital ni nobena produktivna moč, ampak produktivna je le mati zemlja in pridne roke človeške. Ta pogubna teorija od vsemoččnosti kapitala in o njegovi lažjivi produktivnosti spravila je kmečki in srednji stan na beraško palico. Obresti so le zatiranje in izmolževanje potrebe, kmetu zemlja ne nese toliko obresti, kakor jih mora plačevati hranilnicam ali drugim posojevalcem, sistema obresti ni za kmeta in ga bo pogubila; to je le za trgovca, ki lahko plača tudi deset odstotkov, ker jih dvajset pridobi. Dobro in potrebno je toraj, da ste začeli pisati o zboljšanju blagostanja na slovenski zemlji. Pohvalim slovenske liste za to, ter hočem tudi o neki zadevi spregovoriti, ki je velike važnosti za prihodnost slovenskega naroda, in to je dolenska železnica.

Kupčija je denarni vir, zlati studenec, to nam priča bogata Anglija, bogati Trst, bogati Dunaj, Hamburg, London, Odesa, Marsilja in sploh vse kupčijske mesta. Srečna je dežela, po kateri vodi glavna kupčijska cesta, kajti koder se blago vozi, povsodi nekaj odpade, kakor je povsodi belo, koder se moka vozi, kolikor toliko se je povsodi prime. Velika kupčija se bo pričela med evropskim zapadom, to je med Francozko, Angleško in Nemčijo in med nekdanjimi turškimi deželami na drugi strani. Prve imajo dosti obrtnije, druge dosti prirodnih pridelkov. Bolgari, Srbi, Grki, Albanci bodo z rastočo civilizacijo in rastočim blagostanjem vedno več izdelkov kupovali od zapadne Evrope. Kaka sreča bi bila za Slovence, če bi glavna kupčijska cesta med zapadom in jugovzhodom šla skozi Ljubljano! To se pa prav lahko zgodi, ako se zida železnica iz Ljubljane čez Karlovec v Banjoluko in Sarajevo, od tam naprej pa v Carigrad in Solun. Med Parizom in Londonom in med Carigradom, Solunom je to najkrajša črta! Madjari si mnogo prizadevajo, da bi svetovno kupčijo skozi svojo deželo napeljali, zato zidajo zdaj železnico iz Broda v Sarajevo, Brod pa bodo zopet s Pešto zvezali, tako hočejo vso kupčijo v Bosno in druge jugovzhodne dežele ná se potegniti. Iz tistega uzroka se tudi toliko upirajo črti Sisak Novi, ker ta bi morala iti čez Banjoluko in zvezati Hrvaško, Slovensko in Dunaj po najbližji poti s Sarajevim. Za nas Slovence pa je najprikladnejša črta Ljubljana — Karlovec — Banjaluka — Sarajevo, ker ona nas veže neposredno z južnimi deželami, z Inomostom je Ljubljana tako že zvezana, zdaj se pa dela arelska železnica, ki bo Avstrijo zvezala z Francozko in Angleško, najbogatejšimi deželami. Če se mi potrudimo in če nam je sreča mila, šla bo velika kupčijska cesta med zapadom in izhodom skozi Ljubljano, kajti iz Pariza v Carigrad in Solun je najkrajša pot skozi Inomost, Ljubljano, Karlovec in Sarajevo. Želel bi, da bi vsak Slovenec uvidel važnost te stvari. Zdaj gre velika kupčija iz zapadnih dežel na Turško deloma po morji, deloma pa čez Pešto. Kedar bodo železnice dozidane, bode se po njih bolj varno na iztok vozilo, morska pot se bo umaknila suhi. Vprašanje bo potem, kodi, ali čez Pešto in Beligrad, ali čez Ljubljano in Sarajevo? Za večino zapadnega blaga bo poslednja pot krajša! Madjari si bodo se ve da vse prizadejali, da bi kupčijsko cesto skoz svojo

deželo napeljali, pa tudi mi Slovenci se moramo potegniti za našo črto, in ne odjenjati prej, dokler je ne dobimo — Madjarom na kljub!

Ze večkrat sem Slovence opozoril na važnost te železnice, če vse nič ne pomaga, in če se ne zmenijo za svojo korist, potem jim ni mogoče pomagati, naj trpé in stradajol! Zakaj se ne poganjamo zanjo pri vladi in državnem zboru? Ker smo preleni in v vse nemar puščamo. Nekteri tej železnici tudi ugovarjajo in to iz prav malenkostnih ozirov. Krčmarji ob cesti in v Karlovsškem predmestju ljubljanskem se bojé, da jim poide zaslužek, tako tudi vozniki ob dolenski cesti. Pa proti tako velikanskemu dobičku, ki ga obeta celi deželi velika kupčijska poteza, ne smemo se ozirati na tako malenkostne lokalne ugovore. In če hočemo že pri lokalnih zadevah ostati, ali bodo mar vsled železnice vsi zgubili? Ali ne bodo vinogradniki veliko na boljsem, ker bodo ložej svoje vino prodajali, med tem, ko zdaj Gorenjci in Ljubljančani na Hrvaško povno hodijo. Zakaj doli hodijo? Ker je železnica in se jim ni treba z vozniki ukvarjati. Pa je še več reči na Dolenskem, ki jih bodo potem lahko prodali, zdaj pa ne morejo. Veči berači ne morejo Dolenci postati, kakor so že, morda jim ravno železnica odrešitev prinese; zato naj bi se zanjo potegovali na vso moč, pa tudi drugi Slovenci naj bi jim pomagali, Hrvatje bodo gotovo tudi zadovoljni.

Iz Ribnice, 28. avgusta. (Hud vihar) je danes popoldne razsajal po Ribniški dolini ter napravil silno veliko škodo. Prišel je tako nenadoma, da ljudje skoraj niso imeli časa umakniti in pospraviti reči, ki so se sušile. Podri je veliko sadnih dreves, otrešel skoraj vse sadje in bolj zrelo proso, polomil turšico, razkril več streh ter podri mnogo plotov. Škoda je precejšna, zlasti pri strehah in na polji. Dežja je bilo malo, tudi groma in treska ni bilo dosti slišati, vendar pa je trešilo v dimnik neke hiše v Gorenjivasi, ter ubilo hišnega gospodarja, ki je zapustil 6 malih še ne preskrbljenih otrok. Ljudstvo je bilo vse plašno in zbegano, ker se je balo še večje nesreče. Res ne molimo zastoj: Treska in hurvremena, obvaruj nas o Gospod!

Dobruče, 28. avgusta. — Kakor je „Slovenec“ že naznanil, nam je strela pri podružniški cerkvi sv. Ane v Šmavru stolp jako poškodovala in kor v cerkvi skoraj razsula, že je zopet danes med keršanskem naukom razsajal silno velik vihar. Zdelo se je, kakor bi se cerkev hotela posuti. Ljudje so bili v tolikem strahu, da so jo nekteri že zapuščali. Letos popraviheno jabeiko in zvezda na stolpu sta se hudo nagnila. Zopet bo treba popravljanja. —

Krasno lipo pred šolskim poslopjem je verglo na tla, ter zlomilo — strehe razkrivalo in odnašalo — sadje otrešalo — in polje pavaljalo in poškodovalo. Kaj je po vinogradih škode storilo se še ne o tem trenutku. Bog obvaruj zanaprej takih neviht.

Gorica, 24. avgusta. (Shod volilcev) katerega je sklical g. Dr. Jož. Tonkli, državni poslanec za Sežanski, Goriški in Tolminski okraj je bil danes prav dobro obiskan. Dasi ravno je pred sklepom odšlo mnogo gg. volilcev, jih je vendar 105 v dvorani ostalo do konca.

Ob 11. uri je državni poslanec dr. J. Tonkli shodu predstavil vladnega komisarja veleč. g. Rechbach-a dvornega svetovalca, in je shod pozival, da naj si voli predsednika. Po nasvetu v. č. g. Fr. Vidic-a je bil za pred-

sednika z usklikom izvoljen g. J. Leban, župan v Černičah. Ta je dal besedo g. dr. J. Tonklju, da naj poroča o svojem delovanju v državnem zboru.

G. dr. Tonkli je v pol ure dolgem in jedrnatem govoru opisal svoje delovanje v državnem zboru. Častitim bralcem „Slovenca“ je njegovo delovanje znano iz slovenskih časopisov. Govornik je tudi omenil, da minister Taaffe trdno stoji, da si bo vsakako vedel tudi gosposko zbornico pridobiti z novimi udi, in da ima dober, tudi Slovanom pravičen program, ter si resno prizadeva mir narediti v Avstriji.

Razgovora o dr. Tonklijevem govoru sta se udeležila dva volilca. Prvi g. A. Makarovič, posestnik pri Kanal-u je rekel, da je naš državni poslanec naše nade še prekosil s svojim pogumnim in neustrašenim postopanjem, da še nobeden naših državnih poslancev ni tako srčno se potegoval za naše narodne pravice in težnje. Povdarjal je, da mu moramo tudi hvaležni biti za denarno podporo, katero je on pridobil za ceste na Goriškem.

Konečno je predlagal resolucijo, s katero mu njegovi volilci čestitajo k vspešnemu in pogumnemu delovanju v državnem zboru, ter se mu zahvaljujejo za krepko zagovarjanje narodnih pravic in mu izrekajo svoje popolno zaupanje.

Potem je govoril č. g. Bl. Grča. Ta govornik je rekel, da naš državni poslanec mora delati za mogočno Avstrijo, drugič za blagor slovenskega naroda in tretjič za posebne potrebe svojega volilnega okraja. Potem je v krepkih stavkih dokazoval, da je g. dr. Tonkli tej trojni zahtevi izvrstno zadostoval. Rekel je, da drž. poslanca ne smemo soditi samo po uspehih, ampak po njegovem delovanju, ker delo dela moža čati in hvale vrednega, vseh pa je odvisen od mnogo drugih dejanj in okoljšin. Sklep njegovega govora se je blizo takole glasil: Ko smo zdaj leto volilci Sežanskega, Goriškega in Tolminskega politiškega okraja volili državnega poslanca smo bili vsi edne misli gledé programa, katerega naj se drži naš državni poslanec, razdvojeni pa smo bili glede osebe. Nekateri volilci niso glasovali za dr. Tonklja. Danes pa smo vsi edini v prepričanju, da g. dr. T. je izvrstno in jako pogumno izvrševal skupeo program goriških Slovencev. Nadejam se tedaj, da mu bomo danes ednoglasno izrekli zaupnico, glasujoč za prednavsetovno resolucijo. Zložimo se tedaj!

Ednoglasna zaupnica bode našemu državnemu poslancu dsjala nov pogum, njegovemu delovanju pa močno podporo in veljavo. Govor je bil z mnogimi dobro klici sprejet.

Ker se ni nihče več oglasil za besedo, je g. predsednik dal glasovati o nasvetovanej resoluciji, katera je bila ednoglasno sprejeta.

Ker imajo volilci popolno zaupanje v g. T. niso hoteli staviti nobenih posebnih predlogov in vprašanj.

Zdaj se je g. drž. poslanec svojim volilcem srčno zahvalil za dano zaupnico, in je obljubil, da hoče tudi na dalje pogumno delovati na podlagi svojega programa. Konečno je predsednik shoda govoril nekaj primernih besed in pričujoče pozival trikratno „živijo“ zaklicati presvitlemu cesarju. Z navdušenjem je zbor storil in se potem mirno razšel.

Domače novice.

V Ljubljani, 30. avgusta.

(Operni pevec F. Gerbic) je prihodnje leto najet za operno gledišče v Levovu, kjer bo pel v poljskem jeziku.

(Obrtnijski shod) za Štajarsko, Koroško in Kranjsko napravili bodo v Gradcu 8. sept. Ker večina ljubljanskih obrtnikov ne umeje dobro nemško, bo bolje, ako slovenski obrtniki svoj lastni shod v Ljubljani napravijo.

Vojaške vaje na Gorenjskem se bodo vršile od 1. do 15. septembra. Vdeležili se jih bodo vojaki od polkov št. 27 (Belgier) in št. 7 (Maroičič) iz Celovca in pa vojaščina iz Ljubljane. Za tiste, ki hočejo „vojsko v miru“ v Radoljci pogledati si, je Rudolfova železnica voznino znižala.

(*Riboreja na Kranjskem.*) V „Laib. Ztg.“ priobčuje g. R. Kastelic spis, v katerem obžaluje, da se na Kranjskem tako malo skrbi za umno riborejo in da je toliko potokov brez rib, kjer bi se lahko preživele, samo da bi jih kdo tje zanesel. Stvar je vsakako pomislila vredna, že zato, ker se tu ponuja dobiček brez stroškov, ker riba se sama preživi.

Razne reči.

— Duhovske spremembe po Kranjskem: Za stolnega kaplana pride č. g. M. Šarabon iz Šmarje. V Šmartno pri Litiji č. g. M. Molek. V Št. Rupert pride č. g. Franc Gornik. Boh. Bistro pa č. g. Šimen Ažman.

— Bogati ljudje. V San Francisco v Ameriki živi neki James Fair, ki mora od 42 milijonov davke plačevati. Neki Flood pa gospodari čez 56 milijonov dolarjev, v našem denarju čez 100 milijonov gl. Bolj reven proti temu dvema je v istem mestu Charles Crocker, ki ima samo 20 milijonov dolarjev.

— Človekojedci Zdjaj so pripeljali v Hamburgu 11 divjakov iz ognjenih otokov, ki človeško meso jedó. Kuhanih jedi ti ljudje ne jedó, mora se jim dajati surovo meso. Lojene sveče posebno radi jedó. Kazali bodo te divjake po celi Evropi.

— Hudo vreme: toča, strela in vihar nam po Kranjskem še dokaj prizanaša. Bilo je toče sicer sem ter tje nekoliko, pa tako hudo ne, in tudi tako po širokem ne, kakor včasih; ali po svetu pa marsikje grozno gospodari. Tako je spet po Štajarskem preteklo oedeljo in ponedeljek vse vničila, kar je še na polji in v vinogradih pri sv. Duhu v Ločah, pri sv. Jerneju in okolici. Esako hudo je prizadeta Rogatska in Šoštanjka okolica. Staro mogočno drevje je izkoreninjeno, kozolci podrti in strehe odkrite; toča pa je kakor oreh debela vse, kar je bilo zelenega, vničila ter v zemljo vtepla. Prva žetev je bila že tako pičla, zdaj so še nade na jesenske pridelke vničene. Vbogo ljudstvo!

Mnogo hudih vremen z nevihto je bilo po zgornjem in spodnjem Avstrijskem, Sedmograškem in dr. Tudi strela je že mnogo ljudi vbila.

Od treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod!

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gl. 10 kr.; — rež 5 gl. 85 kr.; — ječmen 4 gl. 23 kr.; — oves 2 gl. 76 kr.; — ajda 5 gl. 52 kr.; — proso 4 gl. 87 kr.; — koroza 5 gl. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gl. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gl. — kr. — masla kilogram — gl. 82 kr.; — mast 82 kr.; — špeh frišen 76 kr.; špeh prekajen 80 kr.; jajce po 2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 48 kr.; — teletnine 60 kr.; — svinjsko meso 56 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gl. 05 kr. slama 1 gl. 78 kr. 100 kil; drva trde 5 gl. — kr. mehke 5 gl.

Poslano.

Ker se mudim nekoliko dni v središču Slovenije, stopim tudi v Ljubljansko čitalnico, hoteč brati kak poljski časopis. Pa čuda velika! ne enega nisem dobil. Videl sem pa ruske tri, in med njimi „Moskovskie Viedomosti“, to je, list, ki je uredovan od Katkova, od tistega Katkova, ki zahteva, da se morajo vsi neruski Slovani odpovedati svoji veri in svojim jezikom ter sprejeti pravoslavno vero in ruski jezik; od tistega Katkova, ki zahteva, da se absolutizem ne sme na Ruskem odpraviti, od tistega Katkova, kateremu pošteni Rusi niso hoteli roke podati, ko jim jo je ponujal pri Puškinovi slovesnosti in dr. Piragovem jubileju. Sramota je, če kak Slovan in katoličan prebira list, ki je vredovan od Katkova, ktereга Rusi sami zaničujejo.*)

Poljak iz Varšave,
ki je prijatelj poštenih Rusov.

*) Želeti bi bilo, da bi časništvo po čitalnicah še marsikje prerečevali ter nekatoliške in judovske časnike izbacili. Vzrokujejo mnogo vsestranske škode. Vredn.

Za šolska in druga darila

priporoča

Katoliška bukvarna v Ljubljani,

stolni trg, 6

sledeče knjige za mladino, katere ima vedno v zalogi:

Kržič, A. *Izgledi bogoljubnih otrok*, II. del, lično vezana knjižica stane 40 kr. (Prvi del Kržičevih „Izgledov“ se je jako hitro razprodal, gotovo dobro znamenje za knjigo.)

Kržič, A. *Sv. Germana* (ponatis iz Izgl.) 8 kr.

Kržič, A. *Jerica Jugovic* (ponatis iz Izgl.) 5 kr.

Tomšič, J. *Dragoljubci*. Zbirka poučnih pripovedek, lično vezano 40 kr.

Tomšič, J. *Peter rokodelčič*, poučna povest slov. mladini, lepo vezano, delce stane 60 kr.

Genovefa, povest iz starih časov. Iz pisem Krištofa Šmida. Vezano s pod. 30 kr.

Evstahij, povest iz pisem Krištofa Šmida. Vezano s pod. 30 kr.

Nedolžnost, preganjana in povelšana. Po Krištofu Šmidu. S pod. vezano 30 kr.

Dobra hči Evstahija. Iz nemškega prevel I. Š. bogoslovec. Drugi natis, vezano 30 kr.

Star vojak in njegova rejenka. Gledališka igra v dveh dejanjih 15 kr.

Povesti, ktere sta spisala v laškem jeziku H. Parea in A. Brameri, tretji natis 40 kr.

Timotej in Filemon. Zgodba kršanskih dvojčkov spisal Krištof Šmid 10 kr.

Dve povesti iz pisem Kr. Šmida 10 kr.

Zlata vas, podučna in kratkočasna povest, poposlovenil F. Malavašič. 10 kr.

Zlate bukve slovenskega vedeža, za Slovence vredil V. Podlaz. 40 kr.

Silvester, R. *Mali šopek* domoljubnih cvetličic 20 kr.

Pobožni otrok ali podučne in molitvene bukve, za mlade kristjane. Spisal V. L., lepo vezane 20 kr. (2)

Za bolj odraslo mladino:

Jurčič, J. *Slovenska Vila* 30 kr.

Orožen, Val. *Zbrani spisi*, vezano 70 kr.

Janko, Pajk *Izbrane narodne srbske pesni*.

Drugi pomnoženi natis, 40 kr.

K obilnemu naročevanju vljudno vabi

Katoliška bukvarna.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Pred nekoliko časom smo na temu mestu naznanili **čisto nov Brevir iz Turina**. Skazalo se je, da je ta brevir narboljši za popotovanje, kolikor jih je izišlo s tem, da se je naznanilo v „Slovenca“ jako dobro obneslo. Priporočilo od prečast. duhovščine iz vsih krajev, spodbudilo nas je, da ga zopet naznanimo v „Slovenca“, s željo, da bi tega brevirja ne manjkalo pri nobenem duhovnu. Lično v safjan vezani del, kateri se vsaki čas potrebuje, ni debelejši kot 2 $\frac{1}{2}$ cm. visok 12 cm. in širok 8 cm.

„Proprium de tempore“ in „Commune sanctorum.“ so v posamezne sešitke razdeljene. Spređaj in zadaj vezanega dela je taka naprava, da se lahko sešitek pridene po potrebi.

Na popotvanji brevirja, kot je ta, ni prezreti.

Tisk je sicer mal, ali zelo razločen. Rumenkasto-rjavji papir jako prijetno upliva na očesi. Posebno bodi še opomnjeno priporočilo sv. Očeta, papeža Leona XIII., katero so naročili založniku pisati po nj. eminenciji kardinalu Nina:

Ce Breviaire a été préparé par vous avec une heureuse invention a l'avantage surtout des prêtres voyageurs. (6)

(Ta brevir ste prav spretno sestavili, posebno za rabo popotnih duhovnov.)

Cena dela je: 7 gl. 20 kr.

Če si kdo želi omisliti kakih družih liturgičnih del, radi mu postrežemo s zapisnikom.

K obilnemu naročevanju vljudno vabi

Katoliška bukvarna

v Ljubljani.

Le še malo časa!

Samo za 8 gl.

pošljem vsakemu popolno jedilno opravo iz britanje srebra, in sicer teh le 51 krasnih reči:

- 6 nožev iz britanje srebra in angleškega jekla;
- 6 vilic iz britanje srebra prav močnih;
- 6 močnih žlic iz britanje srebra;
- 12 malih žlic za kavo iz britanje srebra;
- 1 močno veliko žlico za mleko, iz britanje srebra;
- 1 težko veliko žlico za juho, iz najboljšega britanje srebra;
- 2 krasna namizna svečnika;
- 3 lične kupice za jajca;
- 6 ličnih cizeliranih podčasnice;
- 1 lepo posodico za poper ali sladkor
- 1 fino precejilo za čaj;
- 6 podnožnikov iz stekla;

teh 51 reči vseh skupaj velja samo 8 gl.

Te reči so bite nakupljene v neki veliki tovarni za britanje srebra, ki je pa falirala, ter so prej veljale 40 mark. Dobri stojimo za to, da ostanejo te reči lepo bele.

Naročila proti poštnemu podvzetju (Nachnahme) se točno izvršujejo, dokler imamo reči še kaj v zalogi; pisma naj se pošiljajo pod napisom:

Herrn H. Rundbakin,
Wien II. Hedwigsstrasse 4.

Vsakdo se lahko brez škode prepriča, kako po ceni in kako krasno je to blago, ker se poslano reči, ako niso všeč, v 10 dneh lahko pošljejo nazaj in prejete denarje takoj povrnemo. (7)

Le še malo časa!